

SKUPNOST

glasilo SZDL Ljubljana Moste-Polje

XVII. LETNIK

22. APRIL

4. ŠTEVILKA

BREZPLAČNO

SATURNUS PRVI V INDUSTRIJSKI CONI

V počastitev občinskega praznika, 35-letnice ustanovitve OF in 55-letnice obstoja in dela tovarne bodo 26. aprila ob 11. uri Saturnužani skupaj z delavci drugih delovnih organizacij v občini, občani in predstavniki družbenopolitičnega življenja ljubljanskih občin in republike spustili v obratovanje novo tovarno avtoopreme v industrijski coni na starem ljubljanskem letališču.

NA LIPOGLAVU USTANOVLJENA OO ZK

Predzadnji dan marca so se komunisti iz krajevne skupnosti Lipoglav zbrali na ustanovnem sestanku, na katerem so izvolili sekretarja osnovne organizacije in se dogovorili o svojem nadaljnjem delu. Z ustanovitvijo osnovne organizacije ZK v KS Lipoglav smo v občini Ljubljana Moste-Polje uresničili eno temeljnih organizacijskih nalog - v vsako krajevno skupnost osnovno organizacijo ZK. Na ustanovnem sestanku je bil poudarjen pomen organizirane prisotnosti komunistov na tem področju, kjer kljub napredni naravnosti prebivalstva niso organizirano delovali vse do danes.

DINO KODARIN

To je nova pomembna delovna zmaga delavcev Saturnusa, ki so - organizirani v tri temeljne organizacije združenega dela in delovno skupnost skupnih služb - skupaj zgradili novo tovarno zato, da bodo vsi lažje zadihali ob delu in sproščeni od dosedanje prostorske stiske lahko hitreje uresničevali svoje razvojne načrte s poso-

Družbenopolitične organizacije in občinska skupščina vas v ljubljansko prazniko 27. aprila. Ključno bo v ponedeljek, 26. aprila 1976 ob 18. uri v športni dvorani Kodeljevo. Obenem vas vabimo, da se že ob 11. uri dopoldne pridružite veliki slovesnosti na starem letališču. Ko bodo delavci Saturnusa spustili v obratovanje novo tovarno avtoopreme.

dobljeno tehnologijo. Delavci TOZD Tovarna avtoopreme se bodo preselili v novo tovarno, v njihove dosedanje prostore pa se bodo razširile TOZD Tovarna embalaže in TOZD Tovarna orodja in vzdrževanja. Brez dvoma je to največja delovna zmaga delavcev Saturnusa v 55 letih obstoja in nikakršno naključje, da jo prilagajajo k praznovanju 35-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte in občinskega praznika, kar vse je močno povezano z revolucionarno zavestjo osvečenega delavstva tega kolektiva iz predaprilske Jugoslavije sem, skozi vsa obdobja bojevanja do zmag in obdobja nenehnih zmag socialistične graditve.

Otvoritev nove tovarne v novi industrijski coni pa je pomemben dogodek tudi v širšem gospodarskem pomenu. Saturnus je zaoral ledino in brez dvoma pospešil hitrejšo preseljevanje ljubljanske industrije iz mestne prostorske stiske v novo posebej za to načrtovano področje s številnimi prednostmi.

(nadaljevanje na 2. strani)

KRAJEVNI SAMOPRISPEVEK V KS KLOPCE

V prostorih osnovne šole v Križevski vasi je bil v nedeljo, 11. aprila referendum, ki ga je svet KS Klopce razpisal za sofinanciranje gradnje družbenih prostorov in napeljava telefona.

Od 134 volivcev, kolikor jih je vpisanih v volilni imenik, se jih je glasovanja udeležilo 115 (85,8%). Za uvedbo krajevnega samoprispevka je glasovalo 96 volivcev (71,6%).

Z zbranim denarjem bodo v KS Klopce končno pričeli z gradnjo prepotrebni družbenih prostorov, katerih sedaj praktično ni, saj za najnujnejše potrebe uporabljajo prostore osnovne šole. V novih prostorih bo manjša dvorana ter prostor bo dobila tudi mladinska organizacija, ki bo pri gradnji doma sodelovala s prostovoljnimi delom.

SAŠO NOVAK

Ob praznovanju 27. aprila,
občinskega praznika in 1. maja,
praznika dela,
najlepša voščila
vsem občanom
družbenopolitične organizacije
in občinska skupščina

PRVI LETOŠNJI POHOD

Prvo soboto v aprilu je OK ZSMS Ljubljana Moste-Polje organizirala prvi letošnji pohod po poteh NOB. V prelepem sončnem jutru se je formirala kolona z nekaj nad sto pohodniki, ki so ob obletnici boja II. štajerskega bataljona na Pugledu obišli mesto boja. Pohodniki so krenili iz Most prek Fužin, kjer se jim je priključila delegacija MPPČ iz Bizovika, do Zadvoja; tam so se priključile še delegacije MPPČ iz Dolškega, Vevč in Zadvoja. Pri spomeniku na Pugledu so položili venec in pripravili kratek kulturni program. Nato so odšli prek Velikega na Mali Lipoglav, kjer je bil krajši počitek, na jasi blizu vasi pa so pohodniki imeli politično uro. O bojih II. štajerskega bataljona, o vključevanju mladih v enote TO, o letošnjih MDA in o aktualnih nalogah ZSM so govorili člani OK ZSMS. Pohodniki so si ogledali tudi prostor letošnje občinske mladinske delovne akcije PUGLED '76.

Večina pohodnikov je zvečer prisostvovala proslavi obletnice boja II. štajerskega bataljona v Zadvoru.

Praznik, poln pesmi in veselja, je bil na nebu, na planinah, na polju in senožeti, ba belih cestah, kolovozih in klancih; in bil je najlepši v naših srcih.

IVAN CANKAR

V letu 1976 slavimo na Slovenskem 35 let ustanovitve Osvobodilne fronte - organizacije, ki je pod idejnim vodstvom zveze komunistov v temeljih spremenila življenjsko pot našega naroda, nakazala vzajemno svobodoljubnost, moralno moč, zrelost in pogum vsakega poštenega delovnega človeka in bila tudi sposobna skupno z drugimi narodi in naravnostmi Jugoslavije izbojevati nacionalno in oblikovati svojo, izvimo pot socialne osvoboditve. Izkušnje takšnega vse ljudskega gibanja v preteklosti so nam spodbuda za sedanjost, ko v razgibanem političnem življenju vsakodnevno v praksi na vseh področjih družbenega delovanja uresničujemo in oblikujemo tak samoupravni in politični sistem, ki sloni na delegatskem načelu in v katerem je delovnemu človeku in občani v temeljnih organizacijah združenega dela, v krajevnih in samoupravnih interesnih skupnostih resnično zagotovljen neposreden vpliv na odločitve, ki so po-

magali narodnoosvobodilni vojski in aktivistom, ki so bili v zaporih in internacijah, skrbeli za njihove otroke. Več sto jih je za lepši dom in srečnejšo bodočnost v tem veličastnem boju darovalo najdragocenejše, kar so imeli, darovali so svoja življenja v bojih, zaporih in koncentracijskih taboriščih.

Zato moramo nadaljevati že takrat jasne revolucionarne težnje in dosledno pripadnost delavskemu razedu, tudi v bodoče moramo vedno in povsod spoštovati tradicije narodnoosvobodilnega boja, posebej pa se moramo zavzemati za resnične samoupravne odnose, za interese delovnih ljudi in nenehno rast njihove življenjske ravni.

Garancija za to nam je že uveljavljeni družbenopolitični sistem, ki odpira nove možnosti za demokratizacijo družbe. Pri tem pa se še zmeraj srečujemo s težnjami tako ali drugače tak naš razvoj zavirati tudi s tem, da ga uresničujemo vse prevečkrat samo formalno.

Pred velikim praznikom

membne za njegove razmere tam, kjer dela in živi.

Leto 1976 pa nas tudi na ožjem, občinskem območju spominja na pomembne dogodke v preteklosti. Takoj po ustanovitvi Osvobodilne fronte v Sloveniji so bili ustanovljeni rajonski in terenski odbori Osvobodilne fronte. Takoj se je torej pod vodstvom komunistov začela akcija za organiziran odpor proti fašističnim osvajalcem, sprva z zbiranjem orožja in municije, z listkovnimi in napisnimi akcijami proti fašizmu, kasneje pa so bile formirane že prve oborožene skupine. Pri tem naj omenim, da je že 16. julija 1941 takoimenovana Zaloška grupa doživela svoj ognjeni krst, ko je bil iz partizanske puške v dolini Besnice ubit prvi nemški vojak. Tako hiter in po obsegu velik razmah odpora proti okupatorju je treba prav gotovo pripisati organiziranosti delavcev in njihovim revolucionarnim tradicijam pred vojno, ko so se brezkompromisno upirali, tudi pod grožnjo zapora, izkoriščevalskim delodajalcem ter se kljub slabemu socialnemu stanju odločali za stavke, če niso bile sprejete njihove zahteve.

Vzporedno z organiziranjem odpora pa so se pojavljale tudi klerofašistične skupine, ki so se že nekaj let pred vojno zbirale okrog župnišč in so kasneje predstavljale vodstvo bele garde in domobranstva.

Vendar organiziranega in vse večjega odpora ni bilo možno omejiti. Borcem za delavske pravice pred vojno so se v letih narodnoosvobodilnega boja priključili domala vsi, od najmlajših do najstarejših. Več sto naših občanov je odšlo v partizane, na stotine jih je bilo organiziranih v borbenih skupinah. V Osvobodilni fronti in narodni zaščiti, v najtežjih razmerah ilegale so po-

Nevarnost namreč obstaja v tem, da vse prepočasi izločamo iz naših prizadevanj tisto, kar hromi hitrejši razvoj samoupravne organiziranosti družbe. Vendar to ne more in ne sme imeti negativnega vpliva na politično vzdušje in pripravljenost delovnih ljudi in občanov, da vse to, kar načrtujemo, v praktičnem življenju tudi uresničijo. Aktivno delovanje vseh prizadevnih aktivistov - pa naj bodo to tisti, ki delujejo v temeljnih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih ali na kateremkoli področju interesnih skupnosti, predvsem pa delegacij družbenopolitičnih skupnosti - nam je garancija, da bodo vse odločitve, preverjene v praksi tam, kjer delovni človek dela in živi, res takšne, da bodo v prid napredku in zagotovitvi načela, da delovni človek odloča o možnostih in rezultatih svojega dela.

V socialistični zvezi kot naslednici Osvobodilne fronte je torej mesto, da ta naša hotenja na demokratičen način delovanja pospešeno urejemo, da javno obravnavamo vsa problematika, s katero se srečuje delovni človek. Vse bolj mora socialistična zveza, ki združuje vse družbenopolitične organizacije, društva in združenja, postati tudi mesto usklajevanja, mnenj in stališč, ki naj v večji meri kot doslej pomenijo dogovor vseh socialističnih sil in postopoma tudi v občinski skupščini odpravijo sprejemanje pomembnih dokumentov z metodo preglasovanja.

S takim načinom delovanja socialistične zveze bomo torej bolj učinkoviti, povečalo se bo število prizadevnih in vestnih aktivistov, gradili bomo zaupanje ljudi, pri čemer je treba izkoristiti prav vse, starejše občane z bogatimi revolucionarnimi izkušnjami in mlajše z velikim delovnim letom.

Vlado Črne

ZA POŽIVITEV GOSPODARSKE RASTI

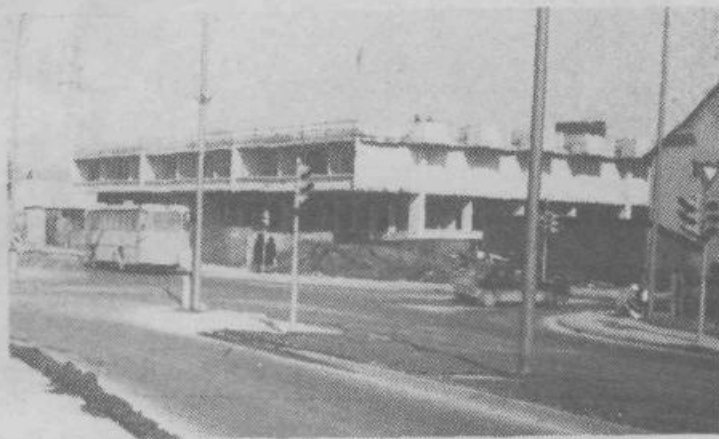
Investicijska dejavnost v občini je v preteklosti zaostajala za potrebami modernizacije in reševanja kapacitet že v gospodarstvu, še močnejše pa je zaostajala na področju družbenih dejavnosti. Zaostajanje je še ičitneje, če upoštevamo visoko stopnjo rasti števila prebivalstva. Investicijska vlaganja v zadnjih 15 letih so bila v občini znatno nižja kot v Ljubljani in republiki. Tako so gospodarske investicije naraščale s povprečno letno stopnjo rasti okoli 12 %, v Ljubljani 23 % in v republiki 19,7 %. Stopnja rasti je padala predvsem od leta 1970 dalje, v strukturi investicije pa se zmanjšuje predvsem delež vlaganj v nove proizvodne zmogljivosti. Negospodarske investicije pa so naraščale v občini le s stopnjo 3,8 %, v Ljubljani 24,4 % in v republiki 22,5 %. Premajhna investicijska vlaganja se odražajo tudi v počasnejšem družbenoekonomskem razvoju občine v preteklih letih. Na področju gospodarstva je za preteklo obdobje značilno zmanjševanje stopnje gospodarske rasti, visoka stopnja zaposlovanja ter nizka rast produktivnosti dela, na področju negospodarstva pa je premajhna rast investicijskih vlaganj ob hitrem naraščanju števila prebivalstva odprla vrsto problemov in neskladij na področju družbenih dejavnosti: v šolstvu, zdravstvu, otroškem varstvu itd.

Zato je eden osnovnih ciljev razvoja v srednjeročnem obdobju pospešiti gospodarsko rast in doseči skladen socialnoekonomski razvoj občine, kar je pogojeno tudi z novimi investicijskimi vlaganji tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu.

V letu 1976, ki predstavlja prvo leto srednjeročnega obdobja, bodo dokončani nekateri večji investicijski objekti oz. rekonstrukcije, ki bodo s sodobno tehnologijo in višjo tehnično opremljenostjo živega dela sigurno prispevali k pozitivni gospodarski rasti v občini.

Med najpomembnejše proizvodne objekte, ki bodo dokončani še v tem letu, sodi dograditev Saturnusove tovarne avtoopreme v industrijski coni Most.

Z dograditvijo te tovarne in z rekonstrukcijo starega obrata se bo proizvodnja avtoopreme povečala za okoli 40 %, oziroma bodo znašale kapacitete okoli 2900 ton letno. To je obenem tudi dograditev prve tovarne v proizvodnem delu industrijske cone Most, gradijo pa tudi že novo tovarno Plutal. V naslednji fazi namerava v tem letu industrijske cone razširiti svoje kapacitete še Yulon in Pletenina (obrat pletilnice),

Tiskarna Jožeta Moškriča bo že letos začela obratovati

predvidena pa je tudi gradnja tovarne koles „Rog“.

Plutal je ob novi tovarni avtoopreme v Industrijski coni najdlje za gradnjo

Med najpomembnejšimi investicijskimi objekti, ki bodo dokončani v letošnjem letu, je še dograditev V. papirnega stroja v Papirnici Vevče, s katerim bodo ob skoraj istem številu zaposlenih kapacitete podvojene; nadalje v Totri dograditev tovarne pozamentarije, ki poleg povečanja fizičnega obsega poslovanja z okoli 20 % predstavlja tudi pomembno izboljšanje delovnih razmer zaposlenih delavcev; nadalje v Velani izgradnja zadnje faze tovarne zaves s povečanjem proizvodnih kapacitet za okoli 16 %, dograjena bo tudi tiskarna Jožeta Moškriča z letno kapaciteto okoli 800 ton grafičnih izdelkov. Gradnja tega objekta je pogojena z nujno preselitvijo tega obrata iz občine Center in ne predstavlja novih proizvodnih kapacitet.

Ob dokončanju večjih investicij iz preteklih let pa se pojavlja vprašanje novih investicijskih vlaganj v letu 1976, ki bodo po oceni delovnih organizacij nominalno kar za 27 % manjša kot v preteklem letu (znašala bodo okoli 600 milijonov dinarjev), ob nominalnem porastu družbenega proizvoda za okoli 25 %. To pa odpira vprašanje zagotovitve dinamične gospodarske rasti v prihodnjih letih. Načrtovano znižanje investicijske dejavnosti je odraz poslabšanja reproduktivne sposobnosti gospodarstva (ta se je v gospodarstvu občine zmanjšala v letu 1975 za okoli 10 %, v industriji za 20 %) kakor tudi sprejetih ukrepov ekonomske politike (zagotavljanje plačil za

skih vlagaj v letu 1976, ki bodo po oceni delovnih organizacij nominalno kar za 27 % manjša kot v preteklem letu (znašala bodo okoli 600 milijonov dinarjev), ob nominalnem porastu družbenega proizvoda za okoli 25 %. To pa odpira vprašanje zagotovitve dinamične gospodarske rasti v prihodnjih letih. Načrtovano znižanje investicijske dejavnosti je odraz poslabšanja reproduktivne sposobnosti gospodarstva (ta se je v gospodarstvu občine zmanjšala v letu 1975 za okoli 10 %, v industriji za 20 %) kakor tudi sprejetih ukrepov ekonomske politike (zagotavljanje plačil za

vlaganja, zagotavljanje obratnih sredstev itd).

Ocenjujemo pa, da je vzrok tudi v pomanjkanju smeješih razvojnih načrtov in prepočasnem povezovanju temeljnih organizacij združenega dela tako v reprodukcijske celote kot tudi v sestavljene organizacije.

Z gradnjo novih proizvodnih zmogljivosti nameravajo začeti v letošnjem letu le v Žitu – TOZD mlini (gradnja silosa), v KTM – Protektor (razširitev protektirnice), v Javnih skladiščih (izgradnja objekta za rejo 20.000 kokoši ter rekonstrukcija in modernizacija perutninarske klavnice s kapaciteto 500 ton); ni pa bilo dano soglasje tako s strani izvršnega sveta občine kot tudi Ljubljanske banke na investicijo za izgradnjo objekta za predelavo odpadkov z zmogljivostjo 600 ton, ker je v neposredni bližini tak objekt Koteks – Tobusa z zadostno zmogljivostjo.

Za reševanje perečega problema preskrbe občanov je pomembna izgradnja večjih trgovskih objektov v novih stanovanjskih soseskah: v Štepanjskem naselju gradi NAMA samopostrežno trgovino s 1200 kv. m poslovne površine. Za gradnjo potrošniškega centra (2500 kv. m poslovnih površin) s samopostrežno trgovino in objektom družbene prehrane v Štepanjskem naselju ter za gradnjo samopostrežne trgovine v Zalogu (600 kv. m prodajnega prostora) je Ljubljanska banka vloga za kredite že predložila v

Dograditev obrata pozamentarije v Totri bo omogočila za 20 % večjo proizvodnjo in boljše delovne pogoje

soglasje svojim upravljalcem in deponentom in bo moč po pridobljeni potrebni dokumentaciji začeti z gradnjo teh objektov. V drugi polovici letošnjega leta bo v poslovnem centru Most dograjen tudi objekt Veletekstil z okoli 500 kv. m prodajnih površin.

OBVESTILO ČLANOM DRUŠTVA UPOKOJENCEV MOSTE

Komisija za rekreacijo pri DU Moste pripravlja za svoje člane rekreacijski klub, ki bo gojil tele panoge: kegljanje, balinanje, streljanje ter šah. Zanimanje je na razpolago kegljišče. Vsi, ki imajo veselje za kate-rokoli od navedenih panog, naj se javijo v društveni pisarni Proletarska 1.

Naj nam bo ta dejavnost tudi prilika za večjo povezanost med članstvom ter za prijetno počutje!

Upravni odbor DU Ljubljana Moste

RAZVOJ PROIZVODNJE AVTOOPREME V SATURNUSU

(nadaljevanje s I. strani)

Začetki izdelovanja opreme za motorno industrijo v tovarni kovinske embalaže segajo v leti 1947 in 1948. Takrat sta generalna direkcija za kovinsko predelovalno industrijo in zvezna direkcija za motorno industrijo Saturnusu naložili nalogo, da začne izdelovati različne odpreske ter svetlobne in signalne naprave za tedaj nastajajočo motorno industrijo. Skoraj pred tridesetimi leti so torej v Saturnusu že izdelali prve žaromete za prve jugoslovanske avtomobile TAM. Začetni sorazmerno pisani proizvodni program je z leti postal vse čistejši in se z razvojem domače avtomobilske industrije izoblikoval v specializirano proizvodnjo svetlobne opreme. Ra-

stoča motorna industrija (Zavodi Crvena zastava, Pretis, Tomos, FAP, IMV itd.) je potrdila upravičenost te odločitve.

Ni malo delavcev, ki se še dobro spominjajo tistih začetnih težav, ko so brez primerne orodja in brez izkušnje skoraj ročno izdelovali žaromete, iskali poti in odkrivali tehnološke rešitve, ko so vsi po vrsti bili novatorji in bili nemajno prepričani v uspeh. To verovanje v svoje sile je bila edina, toda sigurna pot do uspeha v takratnih političnih in gospodarskih nasprotjih obkrožujočega sveta mlade jugoslovanske države. Čas je prinesel tudi razumevanje in s tehnično pomočjo so bili deležni prvih štipendij za strokovnjake in od angleške firme

LUCAS so prejeli opremo za svetlobni laboratorij, ki je omogočil zahtevano kakovost svetil in vse bolj specializirano in industrijsko proizvodnjo. Naj pri tem omenimo, da z njihovimi strokovnjaki danes sodelujemo v državnih in mednarodnih institucijah za svetlobno opremo vozil. Njihov svetlobni laboratorij pa opravlja homologiranje (testiranje) svetlobne opreme na področju SFRJ.

Drugo obdobje kakovostne rasti se začel z letom 1962, ko so se preselili v novozgrajeni obrat. Takrat so se začeli ogledovati po tujih tržiščih. Prvi začetki so bili v kooperaciji TOMOS-CITROEN. Doživljali so tudi razočaranja in grenke izkušnje. Leta 1967 pa so podpisali pogodbo o sodelovanju s francosko firmo CIBIE. Nizali

so se uspehi, postali so popolni gospodari domačega tržišča, vse bolj pa so se jim odpirala tudi vrata v svet. Danes so kooperanti vse jugoslovanske motorne industrije od Tomosa v Kopru do Avtokaroserije v Skopju. S proizvodi Saturnusa so opremljena vsa domača vozila, izdelana v Crveni zastavi, IMV, TAM, FAP, vse avtomobile in traktorske industrije kakor tudi vozila gradbene in druge mehanizacije. Z vse večjo proizvodnjo tudi za evropske firme Citroen, Renaul, Peugeot, Simca in VW so postale zmogljivosti v sedanjem obratu do konca izkoriščene. Vsako nadaljno povečevanje obsega proizvodnje je postalo nemogoče. Zato so se z delavci preostalih TOZD odločili za novo tovarno, ki bo omogočala boljše

delovne možnosti vsem, s tem pa tudi novo tehnologijo, nadaljnjo rast kakovosti in produktivnosti. V prvi fazi gradnje bo pridobljenih 1400 kvadratnih metrov površin, z gradnjo druge faze pa bo omogočena izdelava 2.900.000 žarometov in 6.500.000 svetilk. To bo prva naloga v tretjem obdobju te proizvodnje v Saturnusu, ki ga začinjajo z otvoritvijo nove tovarne.

V srednjeročnem programu načrtujejo nadaljnje povečanje asortimenta in količin izdelkov, vključitev v motorno industrijo SSSR, sodobne racionalne konstrukcije izdelkov, zmanjševanje uvoza, stalno zniževanje stroškov in povečevanje produktivnosti, kar vse bo zagotavljalo ekonomsko stabilnost tovarne in socialno varnost zaposlenih.

Kot pogoj za uresničitev nalog pa podčrtujejo krepitev in nadaljnje uveljavljanje socialističnega samoupravnega sistema.

S. G.

Novo tovarno so začeli graditi oktobra 1974. leta. Za Saturnus je to doslej največja investicija. Proizvodni prostori bodo obsegali 14.400 kvadratnih metrov, skupno pa bo nova tovarna merila 18.000 kvadratnih metrov. Proizvodnja bo organizirana linijsko. Danes je v TOZD Tovarna avtoopreme zaposlenih 600 delavcev, ki ustvarijo 230 milijonov dinarjev celotnega dohodka.

